

MÖTESPLATS INFÖR FRAMTIDEN

Borås 8-9 oktober 2003

Jenny Löfgren, Länsbiblioteket i Västerbotten

Bibliotekssamverkan i Norrland - ett samarbetsprojekt mellan Lånecentralen och de fem Norrlandslänen

Oktober 2003

<http://www.lansbib.bib.mh.se/bin/>

BIN – Bibliotekssamverkan i Norrland, är ett projekt som drivs av länsbiblioteken i de fem Norrlandslänen och av lånecentralen i Umeå. Projektet, som är 3-årigt, startade hösten 2002 med bidrag från Statens kulturråd. Projektet har också fått bidrag från Finansdepartementets medel för samverkan mellan kommuner och landsting med befolkningsminskning.

BAKGRUND

Syftet med projektet är att finna nya former för förbättrad kunskapsförsörjning i norrlandslänen genom en fördjupad samverkan mellan lånecentral, länsbibliotek, högskolebibliotek och kommunbibliotek och

- att i bred och nätverksbaserad samverkan finna varaktiga och effektiva former för medieförsörjning i de fem norrlandslänen
- att genom att sätta den enskilda brukaren i centrum tillhandahålla en förbättrad service för alla på lika villkor
- att genom stödåtgärder riktade till kommunbiblioteken på sikt minska fjärrlånehanteringen
- att inom projektets ram sprida idéer och metoder till andra regioner samt ta tillvara erfarenheter från tidigare projekt inom den kompletterande medieförsörjningen.

Följande delprojekt ingår:

MEDIEPLANERING

Syftet är att ge grundläggande kunskaper om medieplanering på folkbibliotek och att öka kunskaperna om såväl det egna som det regionala mediebeståndet. Syftet är också att biblioteken skall bli mer självförsörjande och att fjärrlånen minskar.

A Nätkurs Medieplanering, 5 poäng, halvfart

Har genomförts med 30 deltagare från hela landet under tiden 21 januari – 20 mars 2003. Kursen genomförs igen under hösten 2003 och ingår i det nationella kursutbudet. Kursen har utarbetats inom projektet, i samarbete med Biblioteks- och informationsvetenskap, Umeå universitet. Undervisningen som är helt nätbaserad, ges som distanskurs med föreläsningar och övrigt studiematerial via en kurswebbsida och i den virtuella läromiljön PingPong. Som examination har studenterna till uppgift att skapa en mediaplan med hjälp av tidigare avsnitt i kursen där de tagit fram uppgifter och statistik inför detta. Studenterna diskuterar också aktuella biblioteksfrågor via diskussionsmodulen.

Tanken är att studenterna ska fortsätta arbeta med och diskutera mediaplanering när de slutfört kursen. Under år 2 skapas arbetsgrupper kommunvis eller länsvis för att gå vidare med medieplaneringsprocessen. 5 poängskursen kommer inta att ges i nuvarande form i projektets regi utan omarbetas och används i seminarieform för kommunbibliotekens personalgrupper. På detta sätt hoppas vi nå även de som inte haft möjlighet att läsa kursen på distans och samtidigt hjälpa kommunbiblioteken att påbörja processen med medieplanering.

B Lokala seminarier/workshops

Lokala seminarier/workshops genomförs i varje län. Under våren 2003 behandlade var sitt seminarium medieplaneringsprocessen och det andra Norrsök, en gemensam samsöksfunktion. Fortsatta seminarier hålls i respektive län utifrån dessa ämnen. Länen bjuder in föreläsare från regionen och på så sätt sprids kunskap i regionen. Tanken är också att länen på detta sätt får inspiration och kanske samarbetspartner inför det fortsatta arbetet med medieplanering och samsöksfunktionen. Seminarierna syftar även till att lyfta fram sambanden mellan de olika momenten. Deltagarna får möjlighet att utbyta erfarenheter utifrån genomförda insatser och diskutera den fortsatta inriktningen på arbetet. Under hösten 2003 kommer ett antal kommuner i regionen att vara pilotkommuner och under en begränsad period testa att köpa på efterfrågan istället för ett fjärrlån. Två kommuner i varje län får vardera 10 000 kr. Vidare riktlinjer arbetas fram vid nästa styrgruppsmöte. Utvärdering kommer att göras efter avslutat försök med utgångspunkt i om servicen till låntagaren har förbättrats under försöket. Bland annat kommer böckerna som köps in på efterfrågan att följas upp för att analysera hur boken nyttjas efter inköpet.

Under år två känns det angeläget att poängtera de olika delprojektens beröringspunkter och samhörighet. En gemensam regionsöksida fungerar bättre om biblioteken har god kännedom i regionens bestånd. Genom detta kan också biblioteken erbjuda brukaren bättre och förhoppningsvis snabbare service. Att arbeta med medieplanering i kommunerna och arbetsgrupper inom olika frågor som arbetar över länsgränserna underlättar alltså marknadsföring och nyttjande av söktjänsten. Genom att arbeta med lokala medieplaner kan kommunerna också begränsa sina fjärrlån samt utveckla interkommunala samarbeten.

Under det andra året kommer också projektet att genom ambullerande nedslag i kommunerna erbjuda någon form av databasutbildningar. Antingen i form av att utbilda nyckelpersoner som i sin tur undervisar kollegor eller på plats undervisa personalen på kommunbiblioteken. På detta sätt hoppas vi att kommunernas användande av och förståelse för KULDA erbjudandena ska öka samt att användandet av tillgängligt material på webben ska förbättras. En tanke är också att utarbeta lathundar som läggs tillgängliga via projektets webbsida. Även detta arbete hänger intimt ihop med arbetet med medieplanering. För biblioteken bättre kunskaper i databassökningar och vad som finns tillgängligt på webben har man lättare att räkna in detta i sitt bestånd.

NORRSÖK

Norrsök är en samsökningssida för ett flertal bibliotekskataloger. Sökningen sker mot de olika bibliotekens kataloger på nätet, webbkataloger. Norrsök skall gälla för hela Norrland och betonas ett låntagarperspektiv med möjligheter för låntagarna att direkt beställa via webben till det bibliotek där han/hon önskar att hämta boken. Att kunna söka i flera olika bibliotekskataloger samtidigt, kombinerat med andra databaser, är både tidsbesparande och effektivt och att dessutom snabbt kunna se om materialet är utlånat eller ej förhöjer värdet och att koppla en beställningsfunktion till sökningen är ytterligare ett plus. Under en testperiod kommer bibliotek att erbjuda hemsändningsservice direkt till låntagaren. Kommuner i regionen har anmält intresse att under en period fungera som pilotkommun. Efter en testomgång med hemsändning kommer projektet att utvärdera detta.

REGIONPORTO

En stor del av bibliotekens kostnader kring fjärrlånen är portokostnader. Inom den norra regionen skickas dagligen ett stort antal böcker, brev mm mellan bibliotek och låntagare. En

kartläggning genomförs av de större bibliotekens kostnader och avtal idag och en diskussion tas upp med berörda distributörer om ett "regionporto".

BOTHNICA

Bothnica-databasen, som innehåller lokal litteratur för Västerbottens, Västernorrlands och Norrbottens län registreras från hösten 2002 i Libris. I och med detta ökar allmänhetens möjligheter att nå den lokala litteraturen i Norrland. För att få ett heltäckande "norrländskt" perspektiv utökas basen med Gävleborgs- och Jämtlands lokalsamlingar. Just nu undersöks förutsättningarna för en konvertering och ev. anpassning av Gävleborgs och Jämtlands lokalsamlingar.

TALBÖCKER

En talboksplan har tagits fram för länsbiblioteken inom BIN. Planen skall gälla under övergångstiden när TPB går över helt till DAISY-format. I planen finns riktlinjer för hur denna övergång skall ske och det finns också ett förslag på att erbjuda länen en samsöksfunktion där man enbart kan söka på talböcker. Denna funktion skall ingå i Norrsök. Riktlinjerna finns beskriva på:

<http://www.lansbib.bib.mh.se/bin/riktlinjer.html>

PROJEKTLEDNING

Projektledare för BIN är Jenny Löfgren, anställd på halvtid (50%) och arbetsgivare är Länsbiblioteket i Västerbotten. Personal från lånecentralen arbetar (50%) i projektet under samma period.

Styrgrupp

I styrgruppen ingår de fem länsbibliotekarierna och lånecentralens verksamhetsansvarig: Roland Tiger, Bodil Köpsén, Jan Boman, Anette Sundbom, Jimmy Gärdemalm och Madelein Enström.

Webbsidan

Vill du veta mer om projektet och läsa dokumentation omkring våra aktiviteter finns informationen på projektets webbsida

<http://www.lansbib.bib.mh.se/bin/>